

Beweringen over ‘ontvolking’ (BNNVARA) behoeven van de Ombudsman geen weerwoord; beweringen over ‘omvolking’ (ON) wel

Posted on 20 maart 2025 by Harrie Verbon

Naar aanleiding van een klacht die ik had ingediend bij de Ombudsman voor de Publieke Omroepen (vanaf nu kortweg Ombudsman) mocht ik van haar een brief ontvangen. Delen van die brief zijn door de Ombudsman [op haar website](#) geplaatst. Mijn klacht ging over het tv-programma *Bar Laat* van 15 oktober 2024 (zie hier de [video](#)), dat geleid werd door Sophie Hilbrand. In dat programma traden Ramsey Nasr en Raoul Heertje op. Nasr beweerde onder meer dat bij de stichting van Israël de Joden zich schuldig hadden gemaakt aan ‘ontvolking’ van grote delen van het land van de Palestijnen.

In die uitzending liet Nasr informatie over het Midden-Oostenconflict weg. Hij zei

namelijk niet dat de mensenrechtenraad van de VN naast Israël ook Hamas had veroordeeld voor schending van de mensenrechten. Het bleek dat de Ombudsman dit niet zo erg vond. Misschien was dit feit wel niet zo erg relevant, schreef ze mij. Dus, waarom moet je je daar druk om maken? Mij viel het vooral op dat de Ombudsman in een eerder rapport niet zo vergoelijkend over de omroep Ongehoord Nederland (ON) had geoordeeld als ze nu oordeelde over BNNVARA.

Ramsey Nasr vermeldt VN-resolutie 181 niet

Maar goed, misschien was het wel niet zo relevant dat de mensenrechtenraad van de VN naast Israël ook Hamas had veroordeeld. Daarom gaan we het hier over een andere opmerking van Nasr hebben. Hij zei op een gegeven moment (rond 13:00 minuten in de [video](#)) dat Israël in 1948 gebouwd is op de resten van een florerende Palestijnse samenleving. Palestijnse dorpen, aldus Nasr, werden etnisch gezuiverd. Hij suggereerde hiermee dat het bestaan van Israël alleen mogelijk was nadat de Arabieren in Palestina verdreven waren.

Nasr liet hier weer tamelijk essentiële informatie achterwege, namelijk de [VN-resolutie 181](#) van 29 november 1947. Deze resolutie deelde Palestina in een Joodse en een Arabische staat in (zie plaatje).

Wynia's week: Beweringen over 'ontvolking' (BNNVARA) behoeven van de Ombudsman geen weerwoord; beweringen over 'omvolking' (ON) wel | 3

Bron: [britannica.com](https://www.britannica.com)

De motivatie van deze opdeling was duidelijk. Door de toenemende migratie van Joden voor de Tweede Wereldoorlog waren er steeds meer spanningen en geweldsuitbarstingen tussen Joden en Arabieren geweest. Vredig samenleven van deze twee bevolkingsgroepen was kennelijk niet mogelijk en het stichten van twee onafhankelijke staten bleek de enige levensvatbare mogelijkheid.

In mijn klacht aan de Ombudsman (d.d. 21 november 2024) schreef ik het volgende:

Het recht van de Joodse bevolking op een eigen staat werd daarmee [HV: dus door VN-resolutie 181] door de internationale gemeenschap erkend. Zoals bekend accepteerden de Arabische staten deze VN-resolutie niet en vielen zij het mandaatgebied binnen. De oorlog die volgde werd – min of meer – door Israël gewonnen. Nasr echter suggereerde dat Israël geheel gebouwd was op ingepikt land. Daarmee misleidt hij de kijker.

Ook hier vraagt Hilbrand niet door. Zij had moeten vragen of Israël recht op een eigen staat had gekregen, of dat de vestiging van Israël alleen maar ten koste is gegaan van 'een florerende Palestijnse samenleving'. Zij laat echter deze karakterisering door Nasr onweersproken voorbijgaan.

Er was geen Palestijnse staat

Het moet gezegd dat Hilbrand snel hierna wel de goede vraag stelde, namelijk of Nasr het bestaan van Israël accepteerde. Dat bleek wel het geval, maar hij ontkracht zijn acceptatie van Israël later weer (rond 15:00 in de video) door te zeggen dat Palestijnen genoeg willen nemen met 22 procent van hun oorspronkelijke land. Later in het programma (rond 20:30 in de video) verwees hij naar onderstaand plaatje. Ik schreef daarover aan de Ombudsman:

Bron: bnnvara.nl

In dat plaatje zit namelijk de suggestie dat Israël in de plaats kwam van een Palestijnse staat, want voor de groene gebieden staat Palestina, zoals boven de kaartjes staat vermeld. Die Palestijnse staat was er echter niet zoals ik zojuist opschreef.

Nasr komt op dit plaatje rond 20:30 terug met de mededeling dat Israël gebouwd is op land dat eens Palestijns gebied was. Dat is dus op zijn best een suggestieve uitspraak, maar als Nasr bedoelde dat het groene vlak op de kaart een Palestijnse staat representerende is dat hoe dan ook onwaar. In 1917 was het gebied onderdeel van het Ottomaanse rijk, daarna was het onderdeel van het Brits mandaat. In 1948 na de stichting van Israël was de Westoever in handen van Jordanië en Gaza in handen van Egypte en dus eveneens geen 'Palestijns gebied' meer, tenzij Nasr vindt dat Jordanië en Egypte in feite Palestijnse staten zijn.

Voor 1948 waren er Joodse, Arabische en christelijke Palestijnen

Nog even ter herinnering: een soevereine Palestijnse staat heeft eeuwenlang niet bestaan. Israël zou je eigenlijk de eerste Palestijnse staat ten westen van de Jordaan kunnen noemen. Israël was en is een staat met een eigen door het volk gekozen regering. Voor de stichting van Israël in 1948 bestond er natuurlijk wel een gebied dat Palestina werd genoemd, maar dat bewoond werd door Joden, Arabieren en christenen. De laatste bevolkingsgroep was [een bont gezelschap](#) van vooral Grieks-orthodoxe en Rooms-katholieke gelovigen. De Joden en de christenen in Palestina waren dus voor 1948 net zo goed Palestijnen als de Arabieren in Palestina dat

waren.

Dat wil overigens niet zeggen dat er voor 1948 geen Palestijns-Arabisch nationalisme was. Dat was er uiteraard wel. De gewelddadigheden tussen Joden en Arabieren zijn daar het meest duidelijke bewijs van. Het punt is echter dat tijdens het Britse Mandaat *alle* bevolkingsgroepen in Palestina als Palestijnse burgers werden beschouwd. Als je het over Palestijnen hebt voor 1948, moet je dus duidelijk maken welke Palestijnen je bedoelt. Dat doet Nasr niet.

Over welke 'Palestijnse identiteit' heeft de Ombudsman het?

Doet de Ombudsman dit wel? Nee, ze lijkt het niet te begrijpen. Ze schrijft mij namelijk (d.d. 26 februari 2025):

U schreef verder over de onjuiste suggestie dat Palestijnen vóór 1948 al een duidelijk aanwijsbare bevolkingsgroep waren. Divers historisch onderzoek naar de regio geeft onderbouwing om het bestaan van een zekere Palestijnse identiteit vóór 1948 te verdedigen op grond van onder meer gedeelde gewoonten, tradities, taal of banden met de locatie. Dat was mogelijk geen natie zoals we die nu veelal definiëren. Er is – ook wetenschappelijk – zeker verschil van opvatting over wat een bevolkingsgroep of volk tot een te onderscheiden (eventueel nationale) identiteit maakt. Maar ook wat dit betreft lijkt u uw invulling als de enig juiste te zien. Iemand anders kan echter een andere opvatting hebben en die ook uitdragen.

Over welke 'Palestijnse identiteit' heeft de Ombudsman het hier: de Joodse Palestijnse identiteit, de Arabische Palestijnse identiteit of de christelijke Palestijnse identiteit? Of wil de Ombudsman hier suggereren dat die drie bevolkingsgroepen een gemeenschappelijke identiteit voelden? Was het maar waar, dan zag het Midden-Oosten er nu heel anders uit.

Maar misschien wilde de Ombudsman hier eenvoudigweg ontkennen dat er voor 1948 Joden en christenen in Palestina woonden. Of dat die in ieder geval niet het recht op een eigen staat hadden. Dan zit ze op dezelfde lijn als eertijds de PLO en nu Hamas, namelijk dat Israël het recht niet heeft te bestaan en [*from the river to the sea*](#) Palestijns, dat wil zeggen Arabisch moet zijn.

Nasr suggereert dat de Joden Palestijns gebied 'ontvolkten'

Maar terug naar Nasr die beweerde dat Israël gebouwd is op de resten van een florerende Palestijnse – en dus volgens Nasr een Arabische – samenleving. En ook nog maar even herhalen, dat Nasr daarbij niet de VN-resolutie uit 1947 vermeldde die het mandaatgebied Palestina in een Joods en een Arabisch deel opdeelde. Volgens deze resolutie lag het voor de hand dat Joden naar het voor de Joden aangewezen deel zouden moeten verhuizen en Arabieren naar het voor Arabieren aangewezen deel.

Maar door deze internationaal erkende opdeling achterwege te laten, kon Nasr suggereren dat de Joden eerst Palestijns gebied 'ontvolkten', oftewel van Arabische Palestijnen ontteden, alvorens daar hun staat op te vestigen. Nasr is overigens niet de eerste die beweert dat er sprake is geweest van etnische zuivering. De van oorsprong Israëlische historicus Ilan Pappé heeft hetzelfde beweerd, maar zijn bewijsvoering is omstreden. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de kritiek van een andere Israëlische historicus, Benny Morris, die Pappé in [The New Republic](#) karakteriseert als 'op zijn best de slordigste en op zijn slechtst de minst integere historicus ter wereld'.

Wat zegt de Ombudsman van deze suggestie? Ik kan na lezing en herlezing van haar brief niets anders concluderen dan dat ze er niets over zegt. En waarom niet? Omdat de gasten, dus Ramsey Nasr en Raoul Heertje, geen Midden-Oosten specialisten zijn maar zich wel persoonlijk betrokken voelen bij de gebeurtenissen. Volgens de Ombudsman mocht ik daarom ook geen historische verhandeling verwachten. Zij schreef mij dat hier twee mensen waren 'die doorgaans stevig tegengestelde opvattingen hebben', maar elkaar nu vinden 'in een gepassioneerde oproep om een oorlog te stoppen. Dat is inspirerend en moet welkom blijven'.

Ombudsman wilde wel 'omvolking' weersproken hebben

Nu vond ik dat gesprek tussen Heertje en Nasr niet erg inspirerend door de vele halve onwaarheden die vooral Nasr naar voren bracht. Maar ook heb ik toch vooral een oproep gehoord om Israël te stoppen. De Ombudsman vond dat kennelijk

inspirerend.

Dat de Ombudsman het 'ontvolkingsverhaal' van Nasr niet wil veroordelen, contrasteert nogal sterk met haar opvatting over de 'omvolkingstheorie'. Deze theorie zou in een uitzending van ON aan de orde zijn gekomen. Daarover schreef de Ombudsman in een uitgebreid rapport:

Gesprek met Filip de Winter in de uitzending van Ongehoord Nieuws van 12 mei over het 'vervangen' van oorspronkelijke bewoners van een stad of land en het achterliggende doel van overheden daarmee. Dat is een theorie die minimaal op bewijs bevraagd had moeten worden. In reactie op kritiek op de ruimte in het programma voor deze zogenoemde 'omvolkingstheorie' liet de omroep in de media weten dat het gesprek helemaal niet over 'de omvolkingstheorie' was gegaan. Dat is niet vol te houden. Bij de start van het gesprek met De Winter kwam direct de vraag wat omvolking is.

Bron: omroepombudsman.nl, voetnoot 90 op blz. 23 van het rapport

Wat BNNVARA mag, mag Ongehoord Nederland niet

Mijn reactie daarop was dat er in de uitzending van ON, niet of nauwelijks een theorie werd besproken. Integendeel, men bleef dicht bij de feiten over migratie. Er was dus ook geen sprake van aantoonbaar onjuiste informatie. Wat BNNVARA mag van de Ombudsman, mag Ongehoord Nederland niet. Nasr mag ongestraft ontvolking van Arabische Palestijnen door Joodse Palestijnen suggereren. De Ombudsman vindt het echter kwalijk als aan de hand van CBS-cijfers wordt aangetoond dat de autochtone Nederlandse bevolking langzaam maar zeker wordt vervangen door mensen met een migratieachtergrond.

Harrie Verbon is emeritus-hoogleraar Openbare Financiën aan de Universiteit van Tilburg. Dit artikel is een licht bewerkte versie van [deze publicatie](#) op zijn website.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, [ook in het nieuwe jaar 2025](#)? Hartelijk dank!